

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Petra Paludu, v právnej veci navrhovateľky **Ing. Ľ. Č.**, bytom I., *zastúpenej JUDr. J., advokátom, AK so sídlom v P.*, proti odporkyni **Sociálnej poisťovni, ústrediu**, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia odporkyne zo dňa 7. júna 2011 č. X., o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 12Sd/210/2011-26 zo dňa 8. decembra 2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 12Sd/210/2011-26 zo dňa 8. decembra 2011 **m e n í** tak, že rozhodnutie odporkyne č. X. zo dňa 7. júna 2011 **z r u š u j e** a vec jej **v r a c i a** na ďalšie konanie.

Odporkyňa **j e p o v i n n á** zaplatiť navrhovateľke trovy právneho zastúpenia prvostupňového konania vo výške 304,25 Eur na účet jej právneho zástupcu v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odporkyňa **je povinná** zaplatiť navrhovateľke trovy právneho zastúpenia odvolacieho konania vo výške 66,32 Eur na účet jej právneho zástupcu v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporkyne zo dňa 7. júna 2011 č. X., ktorým odporkyňa podľa § 70 ods. 1 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 439/2004 Z.z. navrhovateľke od 25. novembra 2007 priznala invalidný dôchodok v sume 2 853,-Sk mesačne.

Podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a v súlade s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 136/2008 Z.z., ktoré ustanovuje percento zvýšenia dôchodkovej dávky, navrhovateľke od 1. júla 2008 zvýšila invalidný dôchodok na sumu 2 996,-Sk mesačne.

Podľa § 293ar ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 659/2007 Z.z. navrhovateľke priznala k 1.januáru 2009 invalidný dôchodok v sume 99,50 Eur mesačne.

Podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a v súlade s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 450/2008 Z.z., ktoré ustanovuje percento zvýšenia dôchodkovej dávky navrhovateľke od 1. januára 2009 zvýšila invalidný dôchodok na sumu 106,50 Eur mesačne.

Podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a v súlade s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 413/2009 Z.z., ktoré ustanovuje percento zvýšenia dôchodkovej dávky, navrhovateľke zvýšila invalidný dôchodok od 1. januára 2010 na sumu 109,80 Eur mesačne.

Podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a v súlade s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny č. 404/2010 Z.z., ktoré ustanovuje percento zvýšenia dôchodkovej dávky, navrhovateľke od 1. januára 2011 zvýšila invalidný dôchodok na sumu 111,80 Eur mesačne, z dôvodu, že navrhovateľka bola uznaná za invalidnú, pretože má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 45 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav navrhovateľky a pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bol posúdený lekárom sociálneho poistenia

Sociálnej poisťovne, pobočka Prievidza a výsledok jeho posúdenia je uvedený v Lekárskej správe zo dňa 24. mája 2011.

Ku dňu vzniku invalidity navrhovateľka nespĺnila podmienky nároku na starobný dôchodok a nebol jej priznaný predčasný starobný dôchodok, splnila tak podmienky nároku na invalidný dôchodok 15. apríla 2004.

Krajský súd preskúmal napadnuté rozhodnutie odporkyne a dospel k záveru, že návrh na preskúmanie rozhodnutia odporkyne zo dňa 7. júna 2011 nie je dôvodný. Poukázal na znenie ustanovenia § 70, § 71 ods. 2, §71 ods. 3, § 71 ods. 4, § 71 ods. 5, § 71 ods. 6, § 71 ods. 7 a ods. 8, § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a konštatoval, že v súdnom konaní sa posudzovaním schopnosti navrhovateľky zaoberal príslušný posudkový lekár, pri rozhodovaní vychádzal z posudku posudkového lekára Sociálnej poisťovne, pobočka Prievidza zo dňa 24. mája 2011 a z posudku posudkového lekára Sociálnej poisťovne, ústredia so sídlom v Trenčíne zo dňa 24. augusta 2004. Podľa jeho názoru posudkoví lekári dostatočne a presvedčivo odôvodnili, prečo navrhovateľka spĺňa podmienky pre priznanie invalidity s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách 45 %, s dátumom vzniku invalidity od 15. apríla 2004. Krajský súd dospel k rovnakým právnym záverom ako odporkyňa, preto nepovažoval námietky navrhovateľky a jej právneho zástupcu za opodstatnené a keďže sa stotožnil so závermi odporkyne, v podrobnostiach len poukazuje na príslušnú časť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia.

Na základe takto zisteného skutkového stavu súd dospel k záveru, že opravnému prostriedku navrhovateľky nie je možné vyhovieť a preskúmané rozhodnutie ako zákonné podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 v spojení s ustanovením § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, pretože navrhovateľka nebola v konaní úspešná a odporkyňa nemá zo zákona právo na ich náhradu.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka včas odvolanie prostredníctvom svojho právneho zástupcu a žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 220 OSP zmenil, rozhodnutie odporkyne č. X. zo dňa 7. júna 2011 zrušil a vec vrátil odporkyňi na ďalšie konanie. Požiadala o náhradu trov konania.

Uviedla, že rozhodnutie odporkyne je nepreskúmateľné, pretože z neho nie je zrejmé, na základe akých úvah dospel posudkový lekár k názoru, že pokles schopnosti navrhovateľky vykonávať zárobkovú činnosť je 45 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou odo dňa 7. júna 2011 (zrejme správne má byť od dňa 27. novembra 2007). Zdôraznila, že je invalidná od útleho detstva, kedy prišla po úraze a následných operáciách o ľavé oko.

Ďalej uviedla, že už v návrhu na preskúmanie rozhodnutia odporkyne č. X. zo dňa 7. júna 2011 poukázala na skutočnosť, že odporkyňa mala jej nárok na dôchodok posudzovať podľa § 33 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb., podľa ktorého jej mal byť invalidný dôchodok priznaný po dovŕšení 18 rokov – tzv. invalidita z mladosti, avšak odporkyňa a ani prvostupňový súd sa touto alternatívou vôbec nezaoberali a v napadnutom rozhodnutí o jej námietke v tomto smere nie je ani zmienka, resp. je zmienka len o tomto jej tvrdení v návrhu na preskúmanie rozhodnutia odporkyne, ale prečo súd túto námietku navrhovateľky nebral do úvahy v rozsudku uvedené nie je, takže aj rozsudok je v tomto smere nepreskúmateľný.

K otázke posúdenia invalidity poukázala aj na vykonávacie predpisy k zákonu č. 100/1988 Zb. a to napr. vyhl. č. 149/1988 Zb. a konkrétne § 17, 18 a prílohu 2 bod a. 4. písm. b), podľa ktorých je nesporné, že je od jedného roku veku invalidná a od 18. roku veku jej mal byť priznaný čiastočný invalidný dôchodok, čo však odporkyňa neurobila a dlhodobo ju ukracovala o jej nesporný nárok. Posudkoví lekári mali hodnotiť pokles odo dňa jeho vzniku a nie odo dňa 15. apríla 2004.

Opakovane namietala, že posudkoví lekári sú zamestnancami odporkyne a treba mať dôvodné pochybnosti o ich nezáujatosti pri hodnotení jej zdravotného stavu.

S poukazom na sporný dátum vzniku invalidity namietala aj rozhodné obdobie, ktoré odporkyňa použila pri výpočte jej invalidného dôchodku.

Odporkyňa navrhla napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Uviedla, že navrhovateľka nespĺňa podmienky nároku na invalidný dôchodok po dovŕšení veku 18 rokov podľa § 33 ods.2 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení, tzv. invalidita z mladosti. Navrhovateľka povinnú školskú dochádzku ukončila a vek 18 rokov dosiahla (12. januára 1988) za účinnosti zákona č. 121/1975 Zb.. Jednou z podmienok nároku na invalidný dôchodok v mimoriadnych prípadoch (tzv. invalidita z mladosti) podľa § 32

ods. 2 zákona č. 121/1975 Zb. o sociálnom zabezpečení a rovnako aj podľa § 33 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. je skutočnosť, že občan, ktorý sa stal invalidným pred dovŕšením veku, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka, nemohol byť preto zamestnaný vôbec alebo po dobu potrebnú pre nárok na tento dôchodok a dosiahol vek 18 rokov, resp. podľa zákona č. 121/975 Zb. 26 rokov.

Navrhovateľke bol napadnutým rozhodnutím odporkyne zo dňa 7. júna 2011 č. X. priznaný invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v sume 2 853,-Sk mesačne od 25. novembra 2007. Ak navrhovateľka splnila podmienky nároku na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., musela byť zamestnaná minimálne po dobu potrebnú na nárok na tento dôchodok, nemôže preto súčasne spĺňať podmienky na tzv. invalidný dôchodok z mladosti (z dôvodu, že nemohla byť zamestnaná). Zároveň invalidný dôchodok by nemohol byť navrhovateľke priznaný spätne od veku 18 rokov (od 12. januára 1988), ale v súlade s § 112 ods.1 zákona č. 461/2003 Z.z. najskôr tri roky spätne od uplatnenia nároku na dávku.

K námietke nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia odporkyne poukázala na ustálenú prax Najvyššieho súdu SR, z ktorej vyplýva, že rozhodnutie je riadne odôvodnené v zmysle § 209 zákona č. 461/2003 Z.z. ak obsahuje odkaz na konkrétny posudok. Posúdenie dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu a jeho následkov na schopnosť fyzickej osoby vykonávať zárobkovú činnosť vyžaduje odborné lekárske znalosti. Vo veciach sociálneho poistenia je dokazovanie v tomto smere zverenú posudkovým lekárom sociálneho poistenia a to tak na účely správneho ako aj súdneho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP, napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo preskúmal bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a jednomyselne dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné, pretože rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo pre nedostatok dôvodov (§ 250j ods. 2 písm. d/ OSP), a preto postupom podľa § 220 ods. 1 v spojení s § 250 ods. 2 a § 246c ods. 1 OSP rozsudok krajského súdu zmenil, tak že zrušil rozhodnutie odporkyne. Termín vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na internetovej stránke najvyššieho súdu www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 20. júna 2012 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že navrhovateľka svoje odvolanie oprela aj o námietku nezrozumiteľnosti rozhodnutia a nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia správneho orgánu. Za účelom riadneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia sa musí Najvyšší súd Slovenskej republiky vysporiadať primárne s námietkami, ktoré navrhovateľka využila na spochybnenie preskúmateľnosti rozhodnutia správneho orgánu.

Podľa § 209 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v odôvodnení rozhodnutia organizačná zložka Sociálnej poisťovne uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodovala.

Najvyšší súd z napadnutého rozsudku zistil, že krajský súd nevychádzal z argumentov, ktoré by sa mali v zmysle hore cit. ustanovenia § 209 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení logicky nachádzať, ale pri osvojovaní si skutkových zistení správnych orgánov vychádzal z dvoch posudkov posudkových lekárov odporkyne. Uvedené skutkové zistenia si potom krajský súd osvojil.

Odporkyňa v preskúvanom rozhodnutí o priznaní invalidného dôchodku navrhovateľke od 27. novembra 2007 nerozhodla o uplatnenom nároku navrhovateľky uvedenom v žiadosti o invalidný dôchodok, ktorá žiadala priznať invalidný dôchodok od 18. roku veku. Neuviedla prečo nepriznala invalidný dôchodok od 18. roku veku ako žiadala navrhovateľka a neodôvodnila, prečo jej tento nárok nevznikol. Uvedenou skutočnosťou sa nezaoberali ani posudkoví lekári, len konštatovali mieru poklesu 45 %, deň vzniku invalidity 15. apríla 2004. Ani s touto námietkou týkajúcou sa určenia dňa vzniku invalidity 15. apríla 2004 sa odporkyňa vo svojom rozhodnutí nevysporiadala. Svoj záver nepodoprela žiadnym ustanovením zákona a bližšie ho nezdôvodnila a preto jej rozhodnutie odvolací súd považoval za nepreskúmateľné.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil, napadnuté rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie v súlade s § 250ja ods. 3 v spojení s § 250l ods. 2 OSP.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne v zmysle vyššie uvedeného znovu posúdiť nárok navrhovateľky o invalidný dôchodok podľa § 70 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení ku dňu 27. novembru 2007 ako aj posúdiť nárok na invalidný dôchodok od 18. roku veku navrhovateľky (tzv. invalidita z mladosti).

Podľa § 224 ods. 2 OSP ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o trovách konania na súde prvého stupňa. V zmysle uvedeného ustanovenia v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP zaviazal odvolací súd odporkyňu uhradiť navrhovateľke trovy právneho zastúpenia prvostupňového konania vo výške 304,25 Eur, ktorá (v zmysle vyčíslenia navrhovateľky – č. 1. 32) pozostáva z:

- náhrady za tri úkony právnej služby:
 - prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom – plnomocenstvo zo dňa 04.07.2011 (§ 14 ods. 1 písm. a) vyhlášky) – 57,- €,
 - písomné podanie na súd vo veci samej – podanie návrhu na preskúmanie rozhodnutia zo dňa 05.07.2011 (§ 14 ods. 1 písm. b) vyhlášky) – 57,- €,
 - konanie pred súdom – pojednávanie dňa 08.12.2011 (§ 14 ods. 1 písm. c) vyhlášky) – 57,- €,
- režijného paušálu – $3 \times 7,41 = 22,23$ € (§ 16 ods. 3 vyhlášky),
- cestovného (§ 15 písm. a), § 16 ods. 4 vyhlášky v spojení s § 7 zákona č. 283/2002 Z.z. o cestovných náhradách, v znení neskorších predpisov) – cesta na pojednávanie dňa 08.12.2011 Prievidza – Trenčín a späť – 130 km pri spotrebe 7,1 l/100 km a cene pohonných hmôt 1,420 €/l a náhrada za použitie motorového vozidla vo výške 0,183 Eur za každý km – $13,13 + 23,79 = 36,92$ € a
- náhrady za stratu času (§ 15 písm. b), § 17 ods. 1 vyhlášky) – cesta na pojednávanie a späť dňa 08.12.2011 – 6 polhodín x 12,35 = 74,10 €.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP, § 151 ods. 1 OSP a § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP tak, že navrhovateľke, ktorá mala úspech vo veci, priznal právo na náhradu trov právneho zastúpenia odvolacieho konania podľa vyčíslenia (č. 1. 31) v zmysle vyhlášky vo výške 66,32 Eur, ktorá pozostáva z:

- náhrady za jeden úkon právnej služby – písomné podanie na súd vo veci samej – podanie odvolania zo dňa 17.01.2012 (§ 14 ods. 1 písm. b) vyhlášky) vo výške 58,69 € a
- režijného paušálu (§ 16 ods. 3 vyhlášky) vo výške 7,63 €.

Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľke vyššie uvedenú náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania spolu vo výške 370,57 Eur (304,25 + 66,32) k rukám jej právneho zástupcu v zmysle § 149 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. júna 2012

JUDr. Jana Henčeková, PhD. , v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Andrea Jánošíková